

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie definicji, prezentacji i etykietowania napojów spirytusowych, stosowania nazw napojów spirytusowych w prezentacji i etykietowaniu innych środków spożywczych oraz ochrony oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych”

[COM(2016) 750 final – 2016/0392 (COD)]

(2017/C 209/09)

Sprawozdawca: **Peter SCHMIDT**

Wniosek o konsultację	Rada, 9.12.2016 Parlament Europejski, 12.12.2016
Podstawa prawna	Art. 43 ust. 2, art. 114 ust. 1 i art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego
Data przyjęcia przez sekcję	14.3.2017
Data przyjęcia na sesji plenarnej	29.3.2017
Sesja plenarna nr	524
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	211/0/4

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji dotyczącą dostosowania obecnych ram prawnych w odniesieniu do napojów spirytusowych do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) oraz uzgodnienia tego ustawodawstwa z nowymi instrumentami prawnymi UE, a mianowicie w odniesieniu do udzielania konsumentom informacji na temat żywności oraz systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych.

1.2. W szczególności EKES popiera wprowadzenie silniejszych powiązań z sektorem rolnictwa. Powiązania te mają zasadnicze znaczenie dla jakości i renomy napojów spirytusowych wytwarzanych w UE.

1.3. Choć EKES ogólnie popiera zmiany wprowadzone w celu dostosowania do TFUE oraz ułatwienia procesu legislacyjnego, lepszym rozwiązaniem byłoby przesunięcie równowagi raczej w kierunku aktów wykonawczych, a nie aktów delegowanych. W niektórych obszarach należy całkowicie znieść możliwość ustanawiania odstępstw.

1.4. EKES zdaje sobie sprawę ze złożoności przeprowadzanych dostosowań i z zadowoleniem przyjmuje wyjaśnienia i usprawnienia wprowadzane w dziedzinach takich jak przepisy dotyczące etykietowania wyrażeń złożonych, odniesień i mieszanin napojów spirytusowych, a także fakultatywnego oznakowania pochodzenia surowców. Jednak niektóre inne elementy zmienione we wniosku powinny zostać ponownie rozważone, o czym mowa jest w dalszej części niniejszej opinii.

1.5. W odniesieniu do oznaczeń geograficznych (OG) Komitet z zadowoleniem przyjmuje wyjaśnienie zasad i procedur dotyczących oznaczeń geograficznych oraz wartość przywiązywaną do tradycji i produkcji lokalnej czy terytorialnej.

1.6. EKES podkreśla znaczenie zachowania obecnego poziomu ochrony sektora napojów spirytusowych, tak aby zagwarantować utrzymanie wartości dodanej i zatrudnienia w Europie. Ważne jest miejsce, w którym produkt jest destylowany i produkowany, zaś wprowadzona zmiana terminologii nie powinna oznaczać żadnych istotnych zmian dla tego sektora.

1.7. W kwestii prezentacji i etykietowania Komitet proponuje pewne usprawnienia dotyczące przedmiotowego wniosku, w szczególności gdy chodzi o znaczenie, jakie ma unikanie wszelkiego rodzaju błędnej interpretacji lub nieporozumień odnośnie do „imitacji aromatów”, które mogłyby wprowadzać konsumentów w błąd.

1.8. Mimo że nie wchodzi to w zakres wniosku Komisji, EKES potwierdza swoje wcześniejsze zalecenia – nie tylko dla sektora napojów spirytusowych, ale również w bardziej ogólnym sensie – dotyczące potrzeby spójnego i kompleksowego podejścia do polityki opartego na unikaniu szkodliwego spożywania alkoholu, a także na propagowaniu odpowiedzialnego spożywania alkoholu, aby uniknąć zagrożenia dla zdrowia i sięgania po alkohol przez nieletnich. Kampanie informacyjne, edukacyjne i uświadamiające mają w tym względzie kluczowe znaczenie i EKES z zadowoleniem przyjmuje szereg inicjatyw sektora publicznego i prywatnego w tym kontekście.

2. Wstęp

2.1. Celem przedstawionego wniosku Komisji jest dostosowanie rozporządzenia (WE) nr 110/2008⁽¹⁾ w sprawie napojów spirytusowych do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). Przede wszystkim we wniosku podzielono przepisy przyjęte przez Komisję zgodnie z tym rozporządzeniem na akty delegowane i akty wykonawcze oraz wprowadzono podstawę prawną odnoszącą się do rolnictwa⁽²⁾, aby podkreślić mocniejsze powiązanie z sektorem rolnictwa.

2.2. Oprócz dostosowania do TFUE, wniosek wprowadza jedynie kilka drobnych zmian technicznych w celu usunięcia niedociągnięć we wdrażaniu rozporządzenia (WE) nr 110/2008 i uspoźnienia przepisów z nowymi instrumentami prawnymi UE, które dotyczą przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (rozporządzenie (UE) nr 1169/2011⁽³⁾) oraz systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych (rozporządzenie (UE) nr 1151/2012⁽⁴⁾).

2.3. Wniosek w szczególności precyzuje niektóre przepisy dotyczące etykietowania mające zastosowanie do wyrażeń złożonych i odniesień oraz mieszanin napojów spirytusowych w celu uniknięcia problemów związanych z rynkiem wewnętrznym. Zawiera on również nowy artykuł dotyczący wskazania pochodzenia i wprowadza jaśniejsze procedury rejestracji oznaczeń geograficznych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1151/2012.

3. Uwagi ogólne

3.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący zapewnienia dostosowania przepisów obowiązującego rozporządzenia (WE) nr 110/2008 w sprawie napojów spirytusowych do TFUE oraz uspoźnienia przepisów z nowymi instrumentami prawnymi UE. Proponowane ramy ogólnie zapewniają jasność i spójność zasad w odniesieniu do sektora napojów spirytusowych.

3.2. Komitet odnotowuje, że Komisja konsultowała się ze zrzeszeniami producentów napojów spirytusowych. Sektor napojów spirytusowych w UE, którego wartość wywozu wyniosła ponad 10 mld EUR w 2015 r., stanowi część sektora rolno-spożywczego, będącego największym sektorem eksportowym w Unii Europejskiej. Sektor ten zapewnia milion miejsc pracy w produkcji i sprzedaży w Europie i jest ściśle powiązany gospodarczo i społecznie z sektorem rolnym. Wpływy z VAT i podatku akcyzowego od alkoholi wynoszą ok. 23 mld EUR rocznie. Jednakże w latach 1980–2014 spóżyte napoje spirytusowe spadło o 32%. Znajduje to odzwierciedlenie w oddzielnych tendencjach, którymi są zwroćenie się ku droższym markom (tzw. premiumizacja) oraz picie mniejszych ilości, ale gatunkowo lepszych alkoholi. Na przykład w latach 2000–2015 sprzedaż w branży HoReCa (hotele, restauracje, kawiarnie) spadła o 8% do 23,5 mln hektolitrów napojów spirytusowych, ale jej wartość wzrosła jednocześnie o 30%.

3.3. Chociaż wniosek Komisji ma na celu przede wszystkim zapewnienie dostosowania ustawodawstwa do TFUE, stwarza on również dla sektora napojów spirytusowych szansę zachowania jakości i tradycyjnych praktyk, a także ochrony jego renomy na poziomie globalnym. W szczególności we wniosku jasno określono, w jaki sposób każdy napój jest wytwarzany: surowce, minimalna zawartość alkoholu w napojach wprowadzanych do obrotu, maksymalna zawartość alkoholu pochodzącego z destylatu, okresy dojrzewania, wymogi dotyczące słodzenia itp. Rozróżnienie na kategorie napojów spirytusowych pomaga chronić poszczególne tradycje.

3.4. EKES podkreśla znaczenie wzmocnienia powiązań z sektorem rolnictwa. Do produkcji napojów spirytusowych powinny być dopuszczone jedynie surowce rolne, co zapewniłoby również rynek zbytu dla podstawowych produktów rolnych.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 110/2008 z dnia 15 stycznia 2008 r. w sprawie definicji, opisu, prezentacji, etykietowania i ochrony oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 1576/89 (Dz.U. L 39 z 13.2.2008, s. 16).

⁽²⁾ Art. 43 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 18).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych (Dz.U. L 343 z 14.12.2012, s. 1).

3.5. Zmiany wprowadzone w celu dostosowania do TFUE oraz w celu ułatwienia procesu legislacyjnego są zasadniczo pozytywne. Jednakże bardziej odpowiednie byłoby przesunięcie równowagi raczej w kierunku aktów wykonawczych, a nie aktów delegowanych. W niektórych obszarach należy całkowicie znieść możliwość ustanawiania odstępstw, zwłaszcza jeśli oznacza to poważne zmiany. Na przykład Komisja dąży do przyznania jej uprawnień (art. 16 ust. 3) do sporządzania aktów delegowanych w celu umożliwienia podawania nazw zarejestrowanych oznaczeń geograficznych w języku rynku eksportowego, na którym informacje takie są obowiązkowe, tzn. kiedy napoje spirytusowe nie mogą wejść na rynek bez tych informacji. Obecne uregulowania UE umożliwiają już producentom takie postępowanie, jednak możliwość ta została usunięta z tekstu dostosowania. Należy przywrócić obecną możliwość, dzięki czemu nie będzie potrzeby przekazywania uprawnień.

3.6. Jednym z głównych wyzwań stojących przed producentami wyrobów spirytusowych jest zachowanie tradycyjnego charakteru i systemu oznaczeń geograficznych (OG) w odniesieniu do napojów spirytusowych. EKES ogólnie przyjmuje z zadowoleniem wyjaśnienie zasad dotyczących oznaczeń geograficznych (OG) mających zastosowanie do napojów spirytusowych.

3.7. Mimo że nie wchodzi to w zakres wniosku Komisji, EKES potwierdza swoje wcześniejsze zalecenia – nie tylko dla sektora napojów spirytusowych, ale również w bardziej ogólnym sensie – dotyczące potrzeby spójnego i kompleksowego podejścia do polityki⁽⁵⁾ opartego na unikaniu szkodliwego spożywania alkoholu, a także na propagowaniu odpowiedzialnego spożywania alkoholu, aby uniknąć zagrożenia dla zdrowia i sięgania po alkohol przez nieletnich. Kampanie informacyjne, edukacyjne i uświadamiające mają w tym względzie kluczowe znaczenie. EKES zauważa, że sektor prywatny jest zaangażowany w wiele inicjatyw i programów społecznych w całej UE, wskazując tym samym, że możliwe jest ograniczenie nadużywania alkoholu, zwłaszcza wśród młodych ludzi⁽⁶⁾.

3.8. W omawianym wniosku Komisji nie uwzględniono kwestii umieszczania na etykietach napojów spirytusowych wykazu składników oraz informacji na temat wartości odżywczej. Niemniej EKES powtarza, że konsumenci mają prawo do prawdziwej i wyważonej informacji na temat napojów alkoholowych, która pomoże im w podejmowaniu świadomych decyzji dotyczących własnego spożycia⁽⁷⁾. Mikroproduccenci i drobni producenci potrzebowaliby wsparcia, aby mogli zastosować się do przepisów. Komitet z niecierpliwością oczekuje możliwości wniesienia wkładu w trwającą dyskusję zainicjowaną niedawno publikacją sprawozdania Komisji w tej sprawie⁽⁸⁾.

4. Uwagi szczegółowe

4.1. EKES zdaje sobie sprawę ze złożoności przeprowadzanych dostosowań i z zadowoleniem przyjmuje wyjaśnienia i usprawnienia wprowadzane w dziedzinach takich jak przepisy dotyczące etykietowania wyrażeń złożonych, odniesień i mieszanin napojów spirytusowych, a także fakultatywnego oznakowania pochodzenia surowców. Jednak niektóre inne elementy zmienione we wniosku powinny zostać ponownie rozważone, jak na przykład:

- Zastąpienie wszystkich sformułowań „i/lub” innymi określeniami nie powinno prowadzić do jakichkolwiek błędnych interpretacji i nieporozumień. W związku z tym EKES proponuje podkreślić w jednym z motywów, że wszystkie wyrażenia „i/lub” zostały zastąpione wyrażeniami o równoważnym znaczeniu i że Komisja nie zamierza zmieniać przepisów rozporządzenia (WE) nr 110/2008.
- Należy wyjaśnić definicję praktyk produkcyjnych i środków aromatyzujących.
- Określenie „dokumentacja techniczna” zostało zastąpione terminem „specyfikacja produktu” w celu zharmonizowania przepisów w czterech sektorach oznaczeń geograficznych (środki spożywcze, wina, napoje spirytusowe i wina aromatyzowane). Jednak w celu uniknięcia wszelkich niejasności należy dodać motyw, aby wyjaśnić równoważność obu pojęć.

4.2. W art. 8 ust. 5 wniosku Komisji określono, że nazw handlowych, uzupełnionych określeniem „o zapachu” (lub innymi podobnymi określeniami), można używać wyłącznie w odniesieniu do środków aromatyzujących, które imitują napój spirytusowy, lub ich wykorzystania do produkcji środków spożywczych innych niż napoje. Komitet uważa, że przepis ten może wprowadzać konsumentów w błąd.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 318 z 23.12.2009, s. 10.

⁽⁶⁾ Zob. na przykład: *HBSC (Health Behaviour in School-aged Children, 11-13-15 years old) – summary of key findings of the last HBSC study published in 2016* [Badania ankietowe nad zachowaniami zdrowotnymi młodzieży szkolnej w wieku 11–13–15 lat – zestawienie najważniejszych ustaleń ostatniego badania HBSC opublikowanego w 2016 r.]: <http://spirits.eu/files/98/cp.as-095-2016-hb-sc-survey-2016-key-messages-final.pdf>; *ESPAD (the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs, 15-16 years old)*. [ESPAD – Europejski program badań ankietowych w szkołach na temat używania alkoholu i narkotyków przez młodzież w wieku 15–16 lat] Z badań ESPAD wynika, że obecnie 86 % europejskich uczniów podaje, że „nie piło się” w ciągu ostatnich 30 dni. Oznacza to spadek poziomu nietrzeźwości o 23 % (od 2003 r.). Częstotliwość występowania epizodycznego nadmiernego picia zmniejszyła się o 28 % w stosunku do rekordowego poziomu osiągniętego w 2007 r. (z 18 % w 2007 r. do 13 % w 2015 r.). Te pozytywne tendencje można zaobserwować zarówno wśród chłopców, jak i wśród dziewcząt.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 332 z 8.10.2015, s. 28.

⁽⁸⁾ Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie obowiązkowego podawania wykazu składników i informacji o wartości odżywczej na etykietach napojów alkoholowych, COM(2017) 58 final – 13 marca 2017 r.

4.3. EKES podkreśla znaczenie utrzymania obecnego poziomu ochrony dla sektora napojów spirytusowych w przypadku odniesień do „miejsca produkcji” w przeciwieństwie do „miejsca pochodzenia”, zarówno w celu utrzymania wartości dodanej dla producentów, jak i ochrony interesów konsumentów. Nowa terminologia nie powinna oznaczać żadnych istotnych zmian dla sektora wyrobów spirytusowych, zaś zasadnicze znaczenie ma miejsce, w którym produkt jest destylowany i wytwarzany.

4.4. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za monitorowanie niezgodnego z prawem stosowania chronionych oznaczeń geograficznych, a Komisja powinna być informowana o stosowaniu zasad w państwach członkowskich, co zapewni odpowiednie ramy w celu umożliwienia usunięcia z rynku podrobionych napojów spirytusowych.

4.5. Procedura sprzeciwu, która umożliwia zainteresowanym stronom osiągnięcie porozumienia, jest oceniana pozytywnie, gdyż zmniejszono uciążliwość, nie wpływając na wyniki.

4.6. Rejestr oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych, który zastępuje załącznik III, powinien być postrzegany jako sposób na modernizację tego modelu bez wywierania wpływu na prawa i obowiązki lub przejrzystość systemu.

Bruksela, dnia 29 marca 2017 r.

Georges DASSIS
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
